

9 Konflikter og konfliktløsningsmekanismer

9.1 Innledning

Erfaringene viser dessverre at det ikke sjelden oppstår konflikter hvor flere driver advokatvirksomhet sammen, enten dette er i kontorfellesskap eller i et advokatselskap. Noen konflikter oppstår mens partene driver advokatvirksomhet sammen, men de fleste oppstår i forbindelse med uttreden eller oppløsning av advokatfellesskap. Konflikter som oppstår mens samarbeidet varer, fører også ofte til at samarbeidet opphører.

De vanligste områder hvor det oppstår konflikt er om det økonomiske forholdet mellom partene og om “retten” til klienter og oppdrag. Tvister om det økonomiske forholdet kan gjelde både fordeling av utgifter eller overskudd mens samarbeidet varer, og oppgjør når samarbeidet opphører.

Det aller viktigste må være å ha så gode avtaler at det er minst mulig grunnlag for tvister. Men det er selvfølgelig ikke alle forhold som det er mulig å regulere på forhånd. Min anbefaling er at dersom man inngår i et fellesskap med andre advokater, enten det er i et selskap eller i et kontorfellesskap med mye samarbeid, er det viktig å være raus. Dersom man er veldig opptatt av “millimeterrettferdighet”, er det mer hensiktsmessig å drive alene eller i et kontorfellesskap med lite integrasjon.

9.2 Uenighet om “rett” til klienter

De mest tilspissede konfliktene oppstår ofte om “retten” til klienter og oppdrag, når en advokat skifter advokatfirma. Dette er forståelig fordi klienter og oppdrag er advokatenes levebrød. Men slike tvister er ødeleggende for klientforhold, og for tilliten til advokater og advokaters omdømme generelt.

Mange advokatselskaper forsøker avtalemessig å hindre at advokater som slutter i et selskap, tar med seg klienter til ny advokatvirksomhet. Begrunnelsen for dette kan være at klientforholdet er etablert som følge av virksomheten i det tidligere selskap, som derfor bør ha “rett” til å beholde klienten. Dette synes særlig å gjøre seg gjeldende hvor den uttredende advokat har vært ansatt, dvs ikke partner, eller advokatfullmektig.

“Retten” til å ta med seg klienter og oppdrag vil innebære både rett til å kontakte klienten og til å ta med seg arkivmateriale knyttet til klientforholdet.

Et bærende prinsipp for advokatprofesjonen er imidlertid retten til fritt advokatvalg. Det er klienten som bestemmer hvilken advokat man vil bruke, og advokater er på øyeblikkelig oppsigelse. Det er viktig at klientens rett til å velge hvilken advokat man vil bruke, blir reell også hvor en advokat skifter selskap. Advokat/klientrelasjonen er ofte veldig personlig, i tillegg til at mye informasjon vil være i “hodet” til den advokat som har behandlet saken. Dette gjør at klienten ofte vil velge å fortsette med den advokat som har behandlet saken selv om tidligere kontakt kan ha vært med andre advokater i selskapet. Dette kan gjelde uansett om vedkommende har vært partner, ansatt advokat eller advokatfullmektig.

Det som er sagt ovenfor, gjelder særlig i forhold til løpende oppdrag. Når det gjelder avsluttede oppdrag med klienter som kan antas å komme tilbake med nye saker, kan det stille seg annerledes, i hvert fall hvis den uttredende advokat ikke har vært eneste advokat som har arbeidet med saker for vedkommende klient.

Dette innebærer at avtalen bør reguler hvordan man skal forholde seg i forhold til klientene når en advokat ønsker å tre ut av selskapet. Her kan man skille mellom klienter som den uttredende åpenbart har et “eierforhold” til, og de hvor dette er mer sammensatt.

For klienter og oppdrag hvor den uttredende har vært “enerådende”, og hvor det er enighet mellom partene om at vedkommende skal fortsette klientrelasjonen, er det mest naturlig at informasjon om uttredenen blir sendt ut fra den uttredende advokat alene. Dette gjelder både løpende oppdrag og “sovende” klientrelasjoner. I sistnevnte tilfeller vil det ikke alltid være naturlig å sende informasjon til klienten, men den uttredende bør ha rett til å ta med seg arkivmateriale.

Det kan være ønskelig at advokatselskapet får kopi av den informasjon som sendes ut fra den uttredende. Man skal også være oppmerksom på at dersom det oppstår erstatningskrav som følge av utførelse av oppdrag mens den uttredende var i det “forlatte” selskap, kan dette risikere å bli holdet ansvarlig for kravet. Det vises til det som sies om slike forhold i pkt. 6.5.3 ovenfor. Det “forlatte” selskap bør derfor ha rett til å kreve innsyn i arkivmateriale som den uttredende tar med seg, dersom det skulle bli reist et slikt krav mot selskapet. I enkelte tilfeller kan det være ønskelig for det “forlatte” selskap å beholde kopier av sentrale dokumenter.

Det kan også tenkes løpende oppdrag for klient som flere advokater i det “forlatte” selskap har en relasjon til. I slike tilfeller er det etter min mening naturlig at partene i fellesskap sender melding til klienten om fratredelsen og hvilke valgmuligheter som klienten har. Dette bør gjøres uansett om partene seg i mellom er enige om hvem av dem som skal fortsette med oppdraget. Klienten bør selv få foreta et reelt valg.

For “sovende” klientforhold hvor tilknytningsforholdet er blandet, vil det etter min mening være naturlig at arkivmateriale forblir i det “forlatte” selskap. I hvilken grad det er naturlig å informere klientene om fratredelsen, vil måtte løses konkret i forhold til den enkelte klient.

Et meget viktig punkt er imidlertid at partene er lojale mot hverandre og mot klientene i ettertid. Det innebærer at det “forlatte” advokatselskap på forespørsel må informere klienter og andre om hvor den fratrådte advokat nå driver sin advokatvirksomhet. Det er helt uakseptabelt, som det finnes eksempler på, at det “forlatte” selskap nekter å medvirke til at klienten finner den advokat han ønsker å benytte. Tilsvarende må den uttrådte advokat bidra til at klienten kan benytte det “forlatte” advokatselskap, dersom vedkommende ønsker det.

9.3 Forhandlinger – advokatmekling

Når det oppstår tvister mellom advokater i et advokatfellesskap eller ved avslutning av et slikt, bør partene først forsøke å løse tvisten ved forhandlinger.

Dersom slike forhandlinger ikke fører frem innen rimelig tid, bør partene etter min mening engasjere en utenforstående til å hjelpe dem å løse konflikten. Her vil bruk av advokatmekler være et hensiktsmessig instrument. Det er pt. 450 advokater som har meklingskompetanse godkjent av Advokatforeningen, og det skulle således være gode muligheter til å finne en dyktig mekler. Meklerens rolle er å hjelpe forhandlingsprosessen videre, men det er partene som tar avgjørelsene. Behandlingen er konfidensiell og tar sikte på å finne riktige løsninger som ikke nødvendigvis følger av en streng juridisk fortolkning.

Vanligvis vil det være naturlig at avtalen regulerer en viss periode med forhandlinger direkte mellom partene før man engasjerer en mekler. Dersom avgjørelse av tvisten haster, enten

fordi den gjelder løpende forhold til oppdrag eller klient, eller fordi den gjelder akutte økonomiske forhold mellom partene, bør hver av partene kunne kreve at det umiddelbart engasjeres en advokatmekler. Dersom det ikke blir enighet om hvilken mekler som skal engasjeres, kan valget overlates til Advokatforeningen.

I alle fall bør det avtales en frist for hvor lenge advokatmekling kan foregå, før hver av partene har rett til å avslutte meklingen og eventuelt starte en rettslig prosess.

9.4 Voldgift eller ordinær domstolsbehandling

Dersom en tvist ikke blir løst ved forhandlinger eller mekling, må den vanligvis finne sin rettslige avslutning, med mindre partene lar saken ligge og videreføres det som det facto er etablert som status quo. I mange tvister vil det være vanskelig å velge mellom voldgift eller ordinær domstolsbehandling. For tvister mellom advokater er det etter min mening best at tvister avgjøres ved voldgift.

Det er mange grunner til dette. En viktig grunn er at slike tvister ofte berører forholdet til klienter. Dette tilsier at det er viktig at tvisten blir avgjort raskt. Også hvor tvisten gjelder det økonomiske forholdet mellom partene, er det viktig med rask avgjørelse. Som regel driver partene sine advokatvirksomheter videre, og tvister som går over år, kan være svært ødeleggende for advokatvirksomheten. Det kan også fremheves at partenes mulighet til å velge voldgiftsdommer(e) som har god kompetanse på advokatvirksomhet, bør kunne sikre god kvalitet på avgjørelsen.